

13. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2016. MÁRCIUS 7.

VASI ÉPÍTÉSZ ÉS MÉRNÖK

TER

A KÖZLEKEDÉSI SZAKTERÜLET KÖTELEZŐ SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSE

TÉR

Tóthné Temesi Kinga
okl. építőmérnök

A tavalyi évhez hasonlóan - a Vas Megyei Mérnöki Kamara és a KTE Vas Megyei Területi Szervezete egyedülálló kezdeményezéseként létrejött együttműködési megállapodás értelmében – a 2016. április 20-a és 22-e között tartandó bükkfürdői XVII. Közlekedésfejlesztési és beruházási Konferenciához kapcsolódó rendezvényként kerül meghirdetésre a közlekedési szakterület 2016. évi kötelező továbbképzése.

Időpont: április 20. (szerda) 14 óra és 19 óra között

Helyszín: Bük (Bükkfürdő), Greenfield Hotel, Golf u. 4.

Előadások:

Úthálózat-védelem az országos közúthálózatban

Előadó:

– Szerencsi Gábor közúti szolgáltató igazgató, Magyar Közút (3x45 perc)

– EU-tanúsítás a vasúttervezés során

Előadó:

Mangel János irodavezető, FŐMTERV (3x45 perc)

A továbbképzés díja 7.500 Ft, a konferencia résztvevői számára kedvezményes.

A részvételi díj fizetése:

- Átutalással a képzés megkezdése előtt a Közlekedéstudományi Egyesület (1066 Budapest Teréz krt. 38. II. em. 235.) Kereskedelmi és Hitelbank 10200823-22212474-00000000 sz. számlájára (számla a díj beérkezését követően)

- Készpénzben a képzés helyszínén számla ellenében

A jelentkezési lap elérhető a lent jelölt weboldalakon.

Visszaküldési határidő: április 20.

Cím:

VAS MEGYEI MÉRNÖKI KAMARA
9700 Szombathely, 11-es Huszár út 40.

Tel: +36 94 342 120

Fax: +36 94 312 461

E-mail: info@vasimmk.hu

Web: www.vasimmk.hu

Az érdeklődők a továbbképzésről honlapunkon <http://vasimmk.hu/hu/hirek/szakmai-kepzes2/> tájékozódhatnak, a konferencia teljes programja a <http://ktenet.hu/ese-menynaptar.php?view=detail&id=234> linkről tölthető le.

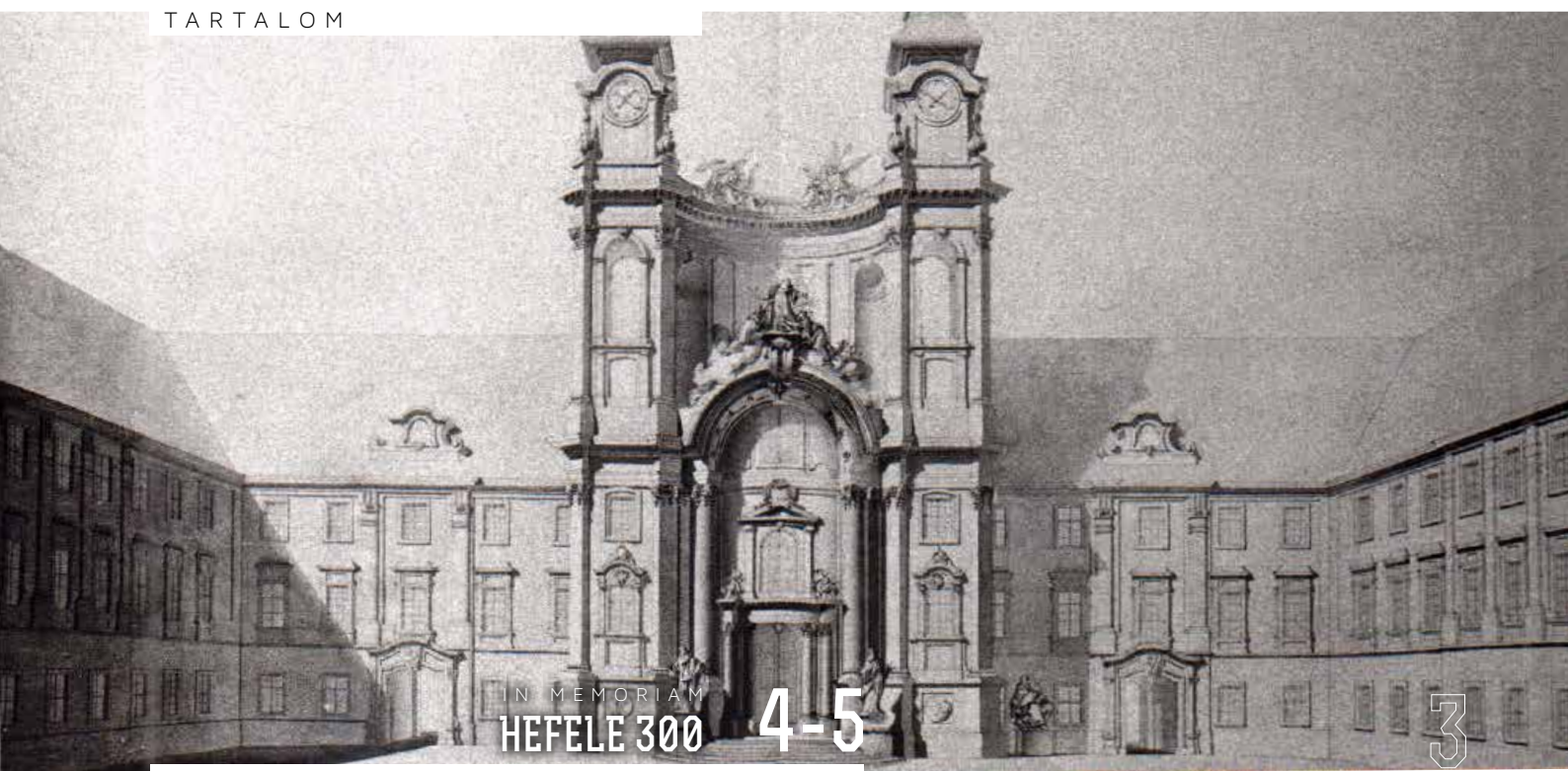
ÚJ TITKÁR

Tájékoztatjuk a Önöket, hogy a Vas Megyei Mérnöki Kamaránál a titkár személyében változás történt. 2016. január 1-től dr. Bánhidi Péter az új titkár.

Titkári ügyfélfogadási időpont: kedden és csütörtökön 14 órától 17 óráig.

Annak érdekében, hogy az ügyintézés gördülékeny legyen, javasoljuk telefonon vagy e-mailben időpontot egyeztetni az ügyintézővel vagy a titkárral. Tel: +36 94 342 120

IN MEMORIAM
HEFELE 300

4-5

3
TÉR

6

ÉPÍTÉSZ PORTRÉ

„AZ ÉPÜLETNEK SZOLGÁLNI KELL”

EZ TÖRTÉNT
MINDENKI AZT ÉPÍT, AMIT AKAR...

8

10

PUSZTULÓ ÉRTÉKEINK

A SZOMBATHELYI KOVÁCS SZÁLLÓ

MÉRNÖK PORTRÉ
ÁRVÍZTÁROZÓTÓL A HARCSAPÖRKÖLTIG

12

14

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS 25 ÉVE

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK
AZ INTERMODÁLIS CSOMÓPONT

16

18

HÁZUNK TÁJA

BÁLOK

HÁZUNK TÁJA
„REPÜLŐK ÚTJA” SZOMBATHELYEN

20

22

HÁZUNK TÁJA

EGY ÉLET UTÓIRATA...
GAÁL FERENC EMLÉKÉRE
SAKK EMLÉKVERSENY

HEFELE 300

Emlékezés Melchior Hefele építésze

4
TÉR

Zsámbéky Monika

művészettörténész

Szombathely sokat köszönhet Melchior Hefele építésznek, ezért illő és fontos, hogy megemlékezzünk születésének háromszázadik évfordulójáról. A Szombathelyi Képtárban HEFELE 300 címmel kamara kiállítás mutatja be a mester pályafutásának színhelyeit és emlékeit, kiegészítve néhány bútordarabbal a püspöki palotából és az egyházmegyei könyvtárból. A művész belsőépítészeti munkásságára a székesegyházból származó díszítőelemek utalnak.

A Hefele Menyhért Építő- és Faipari Szakképző Iskola is színvonalas összeállítással tisztelge a névadója előtt. Az iskola diákjai büszkék lehetnek Hefelére, az egyszerű sorból akadémiai építésszé vált művészre, akit méltán példaképüknek is választhatnak.

A mester egyik kevésbé ismert és kutatott szakterületére, a bútorművészetére hívja fel a figyelmet Balló László tavaly megjelent reprezentatív albuma a Szülőföld Könyvkiadó gondozásában.

De ki is volt valójában Melchior Hefele, a szombathelyieknek „magyarosított” Hefele Menyhért?

A Tirolból származó mester sok pályatársához hasonlóan németországi és ausztriai tanulmányok után az ott megfogytakozó munkalehetőségek miatt a Habsburg Birodalom keleti fele, a Magyar Királyság területére jött dolgozni. A Bodeni-tó vidékéről, Bajorországból, Svábföldről származó művészek a 18. század második felében szép számmal fordultak meg Magyarországon, hogy az érett és a késő barokk művészetével felvértezve, a legmagasabb színvonalú alkotásokat hozzák létre a székesegyházakban, kolostorokban, városi palotákban és polgárházakban – itt Paul Troger, Franz Anton Maulbertsch, Josef

Ignaz Mildorfer, Josef Winterhalder festő, Franz Anton Pilgram, Franz Anton Hildebrandt építész, Philipp Jakob Straub szobrász nevét emeljük ki a pályatársak közül.

Az 1716. január 11-én, a kaunertali Kaltenbrunnban született fiú korai éveiről keveset tudunk. Eredetileg az asztalos mesterséget tanulta ki. Az igazi iskolát a würzburgi hercegerseki palota munkáiba való bekapcsolódás jelentette. Ezt a hatalmas barokk épületegyüttest Friedrich Carl von Schönborn hercegek építtette, tervezője Balthasar Neumann volt. Hefele itt építészeti rajzolóként dolgozott, továbbá Johann Georg Oegg udvari lakatosmester mellett megismerkedett a kovácsoltvas művészettel is.

1742 előtt a mester Bécsben telepedett le, ekkor a Művészeti Akadémia pályázatán építészetből aranyérmet nyert. 1752-ben választották az Akadémia tagjává, majd a bécsi magyar testőrség rajztanára lett. Családi élete tragikus végével (felesége és két kisgyermek is meghalt fiatalon) minden energiáját hivatásának szentelte. 1766-tól tanított építészetet a bécsi Schmutzer-féle Akadémián. Idővel több fővárosi ház tulajdonosa lett a Währing városrészben, ezek kiadásából jelentős jövedelemre tett szert.

Első önálló munkája a sonntagbergi (Alsó-Ausztria) Szentháromság-templom főoltárának tervezése volt 1751-ben. A főoltár már magán viseli a mester később is használt építészeti megoldásait: szabadon álló kannelúrázott oszlopok tartják a baldachinos építményt, márvány angyalok gazdagon díszített, íves ezüst rokokó keretben emelik a Szentháromság-kegyképet.

A későbbiekben is inkább egyházi megbízásokat teljesített: a seitenstetteni (Alsó-Ausztria) bencés apátsági templom átépítéséhez készített tervek, ami azonban nem valósult meg. A templomot két homlokzati toronnyal, hajlított nyugati fallal látta el, alaprajza latinkereszt alakú, a főhajóhoz három-három kápolna csatlakozott. Korai alkotói korszakának fő műve ez a terv.

Az ismertté vált mester következő munkája a passai érseki palota átépítése volt 1764-től. Bécsben csupán két szerényebb felkérést kapott: a Szervita templom Szent Peregrinus-kápolnájának oltárát és a neulerchenfeldi plébániatemplom főoltárát tervezte (utóbbi elpusztult a második világháborúban).

A továbbiakban a művész működésének fő területe Magyarország lett, első jelentős munkája a fertődi Esterházy-kastély építkezésébe való bekapcsolódás volt az 1760-as évek közepén.

Hefele pontos szerepe itt még tisztázásra vár, valószínűleg részt vett a főépület, a külső díszlépcső, a lépcsőház, a galéria kialakításában.

Legimpozánsabb épülete a Batthyány József esztergomi prímás által megvalósított háromszintes pozsonyi palota, amely a koronázó város legszebb késő barokk épülete.

A pozsonyi építkezéssel egy időben fogott hozzá Szily János püspöki központjának megvalósításához. E két személynek, a megbízó püspöknek és az építésznek közös szellemi alkotása Szombathely ma is álló legszebb épületegyüttese, a szeminárium, a püspöki palota és a székesegyház hármasa. Szily János jó érzékkel választotta

ki a munkatársait, a győri székesegyház átépítésénél is dolgozó festők és szobrászok Hefele méltó társai lettek. A püspökség épületeinek belső kialakításában és díszítésében is oroszlánrészt vállalt a bécsi művész. A palota díszterme Maulbertsch falképeivel és Hefele bútoraival Magyarország egyetlen európai színvonalú kora klasszicista enteriőre.

Az idős mester pályafutásának csúcspontja a székesegyház megvalósítása volt, földi pályáját is itt fejezte be. Végso nyughelyét a ferences templom kriptájában lelte meg, ahová Szily püspök 1794-ben temettette el.

A pozsonyi prímási palota

A novai plébániatemplom szószéke

„AZ ÉPÜLETNEK SZOLGÁLNIA KELL”

Egy „unalmas” élettörténetről
Heckenast Jánossal

6
TÉR

Gombás Mónika

Felszabadulási emlékmű, vérellátó, a Markusovszky Kórház volt belgyógyászati tömbje, Patyolat, szállósi templom – különböző épületek, egy mégis közös bennük: mindegyiket Heckenast János tervezte. Az Ybl-díjas építész április 12-én ünnepli nyolcvanadik születésnapját, ez alkalomból hívtuk múltidéző beszélgetésre, de szó esett a jelenről, családról, egy rendetlenkedő szívről, sőt a porszívózásról is.

Szemerklő esőben, ernyővel a kezében tempósan sétál a Király utcából a színházig, ahol az interjú készül. Elegáns: öltöny, pöttyös nyakkendő. Leülünk, kávé rendel. Figyelem vékony, hosszú ujjait, ahogy kavarja a feketét, és elképzelem, amint határozott mozdulatokkal papírra veti a megálmodott formákat. Amikor pályája kezdeteiről kérdezem, mesélni kezd.

Iskolásként jól rajzoltam, jól ment a matematika és a fizika, kitűnően érettségiztem. Adódott, hogy építész legyek. A Bloom-ház első emeletén laktunk, apám ott bérelt helyiséget fogorvosi rendelőjének. Órákig tudtam nézni a Fő teret, nagyon tetszett, volt piaca, villamosa. Bár akkoriban kissé rendetlen volt az egy- és kétemeletes házaival, a gyönyörű ablakkeretek, a mívés homlokzatok magukkal ragadtak. 1942-ben felépült a családi házunk a Kálvária és a Jókai utca sarkán, oda költözünk át. 1948-ban apám 53 éves korában meghalt, anyám egyedül maradt hat gyerekkel. Legidősebbként tudtam, hogy kötelességem vigyázni a testvéreimre. Jelentkeztem a műszaki egyetemre, és igyekeztem jól tanulni, hiszen az ösztöndíjamból kellett megélnem. Ritka az az építészhallgató, akinek egyformán jól megy a statika, a szerkezetan és az építészettörténet, de én ilyen voltam. 1959-ben a diplomamunkámat a tatai

vár rendezéséből írtam, kőtárat és vendéglátóhelyet kellett tervezni. Nem maradhattam Budapesten, a háború után a vidéknek nagyobb szüksége volt építésmérnökökre. Pécsre kerültem, ahol két évig dolgoztam, majd anyám tiltakozása ellenére visszajöttem Szombathelyre, és csatlakoztam a frissen alakult tervezőirodához, a Vasiterv-hez. Az első munkám két kastélyfelújítás volt Kemenessömjénben.

Kialakult sajátos, egyedi stílusa?

Gondoltam rá, de végül nem törekedtem ilyesmire. Azt tartottam szem előtt, hogy az épület, amit tervezek, szolgáljon, funkcionális legyen, maximálisan megfeleljen a feladatnak, amelyre létrehozzák. Legyen szó akár családi házról, ipari vagy hivatali épületről. Hiszen nem lehet azt a négy falat öncélúan felépíteni! A Patyolat például kézzel készült, senki sem akarta vállalni a bonyolultsága miatt, végül nálam kötött ki. Egy háromhajós csarnokot terveztem, az egyik oldalon érkezett a szennyes áru, a másikon távozott a tiszta. Jól működött, betöltötte a szerepét. A volt belgyógyászati tömb, a „kékcsempés” az egyik kedvencem, nagyon szép épület volt, újszerű. Hat- és háromágas szobák alkottak egy blokkot. Ez a fajta elrendezés még a Kórháztervezés című építészeti könyvbe is bekerült. Az infarktuszom után magam is a lakója lettem, és valóban jól szolgált a betegeket. A csempe talán egyfajta ismérvem volt, a 12-es autójavítónál és a vérellátónál is alkalmaztam. Plusz hőszigetelést adott az épületnek. A másik jellegzetesség talán a vasbeton használata emlékművekhez. Ilyen a szombathelyi felszabadulási emlékmű vagy a győrvári kuruc emlékmű. Elsőként kezdtem tervezni emeletes tornatermeket is, a Paragvári utcai iskoláé ilyen.

Melyik munkájára emlékszik vissza legszívesebben?

A szállósi Jézus Szíve templomra, amelyet viszonylag idős koromban terveztem. Az eredeti épület a bombázás áldozatául esett, és amikor az újbóli felépítése került szóba, Horváth Lajos atya annyit mondott, legyen az épület

templomszerű, és szeressék az emberek. Azt hiszem ez maradéktalanul teljesült is. Nagy öröm volt számomra ez a munka elejétől a végéig, pedig nem ment egyszerűen, mert az eredetileg kiválasztott telek nem volt alkalmas az építkezésre.

Milyen érzés úgy végigsétálni a városban, hogy lépten-nyomon a saját keze munkáját látja?

Ameddig látom, addig nagyon jó. Amikor eltűnnek – mint a „kékcsempés” –, kicsit másképp kezd dobogni a szívem. De be kell látnom, hogy eljárt fölötté az idő. Bevontak az új épület tervezésébe is, és én örültem, hogy adhattam néhány jó tanácsot például a tagolásához.

Dolgozik most valamin?

Leginkább a feleségemnek segítek a háztartásban, porszívózásban, bevásárlásban. Egymás szövetségesei vagyunk, munkám minden stádiumában csak köszönni tudom a megértését. Most ebből visszaadhatok valamit. Minden közéleti feladatomat leadtam már, csak egyet tartottam meg, a Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület Szenior Klubjának vezetését. Rendszeresen előadok régi úti élményeimről. A nepáli sorozatom két héttel a nagy földrengés előtt volt, sírni tudtam volna, amikor láttam, hogy a Patan-i palota és templomsor romokban hever. Ekkor jöttem rá, hogy a világ teremtmése még javában folyik... Nagyon szerettünk utazni a feleségemmel, nagyjából 15 országban jártunk. Én voltam a kalandor, a felfedező, aki őráult tempóban ment templomtól múzeumig, de a család ezt nem igazán bírta. Ők tényleg pihenni akartak a nyaraláson. Szívesen emlékszem vissza a fürdésre a jéghideg Atlanti-óceánban, amikor mások nagykabátban nézték a partról, ahogy élvezzük a hullámokat. Vagy az akkor még békés Kairóra. Egyedül barangoltam be a várost, így viszagondolva egészen hihetetlen... Ma már vigyáznom kell magamra, rendetlenkedik a szívem. Nagy Lajos professzorhoz kerültem vele, aki valahogy áttörte az érzéskülete-

imet, beállította a gyógyszereimet, úgyhogy élek. Azóta is ahányszor találkozunk, megjegyzi: „Ugye, milyen jó szívet csináltunk magának?”

Regényben is megállná a helyét az elmúlt nyolcvan év...

Igen, tulajdonképpen már felszólítottak, hogy próbáljam leírni az életem történetét. A Nagy Lajos Gimnáziumban oszlopos tagja voltam az önképző körnek, és tényleg jó novellákat írtam. A tanárom azt mondta, mások ilyen írásokkal pénzt keresnek. El is kezdtem, de nem olyan könnyű ez, mert mindig elfelejtem, mit írtam már meg, és újraolvasni roppant unalmas. Mégis folytatnom kellene, azt hiszem...

A szállósi Jézus Szíve templom

MINDENKI AZT ÉPÍT, AMIT AKAR...

Kiss Albert

okl. építésmérnök

De gondolom, ezt már minden kolléga tudja.

Már január első napjaiban géphez ültem, írtam egy kis ismertetőt, ajánlót. Az írás megjelenéséig telt-múlt az idő, magam is kívártam az utolsó pillanatig: hátha megjelenik a beharangozott, tervezést, tervek tartalmát érintő új kormányrendelet. Hát nem. De lehet, hogy mire ezt olvassatok, akkora már igen. Igen? Nem? Nemigen...

Persze azóta jónéhány szakmai komment, kamarai ajánlás látott elektronikus napvilágot. Azt meg pont országos szakmai kamaránk ajánlotta: amíg nincs világos szabályozás e kérdésben, ne vállaljunk ilyen típusú munkát. Elég érdekes ajánlás. Aki ebből (is) él, annak meg különösen. Jómagam sem fogadtam szót, hiszen az illeték eltörlés híre miatt három szinte kész tervet csúszttattunk át idénre – 25 ezer forint megtakarításával indokolva. A legkisebb is számít... Emiatt aztán valószínűleg az elsők között küzdöttem át magam a bejelentési eljárás hatósági értelmezési buktatóin. Az első terv – hatósági jóindulattal negyedikre ment át, pedig beleadtam apai, anyait.

Először azonban nézzük a rendelet főbb pontjait:

- A bejelentés nem hatósági ügy, nincs ügyfélkör, így sem a szomszédok, sem az esetleges nem kérelmező tulajdonosok sem értesülnek róla. Ha valamilyen úton mégis, és ellenvetésük van, mehetnek a bíróságra. Az viszont a jogerős döntésig nem akadályozza meg az építési munkálatokat.
- Nincs hiánypótlás! Ha a bejelentés nem felel meg (formailag vagy tartalmilag) a jogszabálynak, erről a bejelentő értesítést kap. Vagy új, szabályos bejelentést tesz, vagy nem építkezik. Ha mégis, az engedély nélküli építésnek minősül.
- Az első tapasztalataira épülő második és harmadik bejelentésem is csak másodikra sikerült.
- A bejelentést meg lehet tenni ÉTDR-felületen, de sima papír alapon is, elektronikus adathordozó nélkül is. Ha internetes felületen nyújtják be, nem követelmény egyetlen

Az ó év utolsó napjaiban jelent meg az új családi házak építésének engedélyezési eljárását „leegyszerűsítő” 456/2015. (XII. 29.) Kormányrendelet „A lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről és egyes építésügyi tárgyú kormányrendeletek módosításáról”. Az új jogszabály szerint igazából nem is engedélyezésről, „csak” bejelentésről van szó. A rendelet szerint az új, 300 m² alatti hasznos alapterületű, egylakásos családi ház építése bejelentés alapján végezhető. Sőt, még illetéket sem kell fizetni.

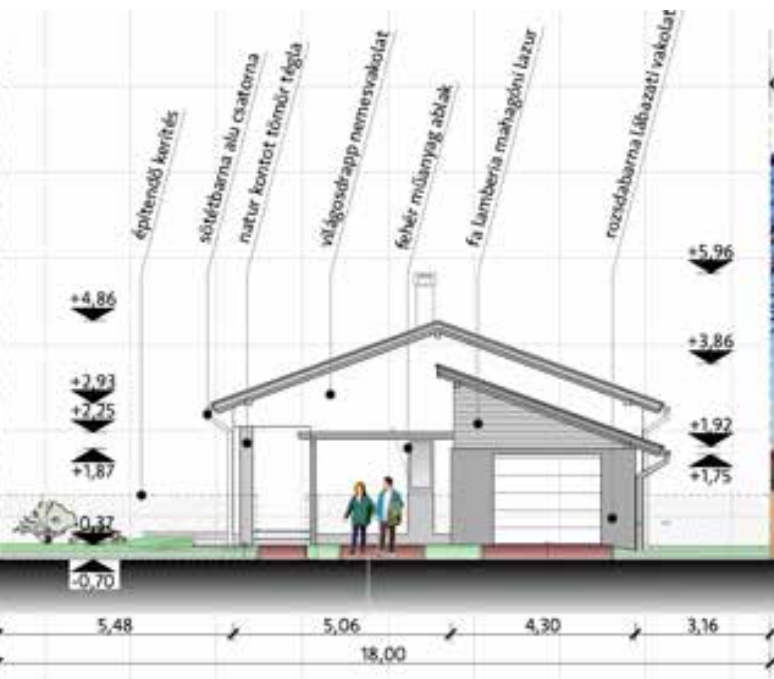
papír alapú eredeti, aláírt bejelentési példány, dokumentum benyújtása sem. (?) Akkor az elektronikus példány hiteles elektronikus aláírást kell tartalmazzon? Jogilag csak úgy hiteles... Szkennelt verzió? - Ez nekem bejött.

– A kivitelezés csak a 191-es alapján, elektronikus napló megnyitása után kezdhető meg. Ennek melléklete a kiviteli terv. Alapesetben az engedélyezési terv + az árazatlan költségvetési kiírás. Ha nincs engedély (csak bejelentés) nincs hivatalosan engedélyezési terv sem. Tehát nem kell semmiféle tervlapot, tervdokumentációt feltölteni – egyes értelmezések szerint. Én más véleményen vagyok, erről majd később...

– Nem kell alaprajzot, metszetet (hőtechnikát, statikát, stb.) csatolni a bejelentéshez. Ezek nem részei a bejelentési dokumentációnak. Nehezen tudom elképzelni, hogy valaki korrekt homlokzatot, utcaképet készítsen alaprajz és metszetek nélkül. Ez persze azt is jelenti, hogy terv nélkül, szabadon, „organikus” módon, a képzelet szárnyán építkezni, azt irányítani, ellenőrizni komoly kalandorságot jelent.

– Helyszínrajz: füstelvezetést jelölni, annak paramétereit feltüntetni elég érdekes, de egy „pöttyel” és néhány jellemző feltüntetésével megoldható. A szomszédos ingatlanok tervezett domborzata és tervezett növényzete már a fantasztikum kategóriája. Honnan tudjam, hogy a szomszédok jövőre mit terveznek ültetni? Még a meglévő építmények korrekt ábrázolása is gondot okoz, nem kötelesek beengedni, hogy felmérjem az udvarukat. Marad a műholdkép és néhány fénykép. - Érdekes, hogy egyik tervemnél egy sokhektáros szántó volt az egyik szomszéd. A hiánypótlási felhívásra másodszorra már ezt is ábrázoltam 1:200-ban. Lett is belőle egy 120x180 cm-es PDF-lepedő, valamelyik sarkában a házikó pöttyével. Megbízom persze, megértette, hogy nyomtatásban nem ezt a verziót kapta.

– Utcakép: Érdekes a még meg sem lévő kerítés ábrázolása. Egyrészt takarná az épületet, másrészt szerencsétlen épít-

tetőnek kisebb gondja is nagyobb annál, hogy most meghatározza, milyen kerítést fog esetleg tíz év múlva építeni. - Az utcaképet magam fotómontázzsal oldottam meg. Azonban itt is trükközni kellett. A telekszélességre illesztett utcai kerítés mögött az épület már nem valós méreteivel látszik. Ezért 8-10 kis képrészletből mozaikoztam össze a szomszédokat.

- Nézetrajzok: A teljes telekhosszon átmenő terepmetszetet ábrázolni kell. Csak ki ne fogjak egy 3-400 m hosszú falusi telket. 300 m 1:200-ban ugye, másfél méter... A tervezett növényzet és térburkolat ábrázolása is érdekes. Ültetési állapot? Esetleg öt vagy tíz év múlva hogy néz ki a növényzet? Egy vízszintes síkú térburkolat ábrázolása függőleges vetületben pedig elég érdekes lesz. - A növényzetet dekorációs szinten ábrázoltam, szöveggel kiemelve, hogy ez csak rajzdekorációs elem, hisz az építendő most még maga sem tudja, mit fog ültetni az udvarára.

- Műszaki leírás: tervezői nyilatkozat az alapvető követelményeknek való megfelelőségről. Mit kell tekinteni alapvető követelményeknek, mikor a jogszabály ezt nem részletezi? A telek terheléseinek összefoglalása. (?) Ide csak egy nagy kérdőjelet tudok tenni. Az OTÉK-ban ugyan találhatunk erre vonatkozó előírásokat, de az nem telekterhelésre, hanem a tervezett épületnek a környezetére gyakorolt hatásaira vonatkozik. Helyiséglista és terület-kimutatás. Alaprajz nélkül? Mégis csak kell az a fránya kiviteli (engedélyezési szintű, csak nem úgy hívjuk) terv? Leírás a környezethez való illeszkedés bemutatásával. Egyrészt lesz utcakép, ez már mutat majd valamit erről. Másrészt a HÉSZ egyes elemeit kell csak figyelembe venni. Így azokat az előírásokat, melyekkel próbálják ezt a témakört (túl)szabályozni, nem. Harmadrészt ez a kategória egyénenként változik. Illeszkedik, mert az utcában csak családi házak vannak. Nem illeszkedik, mert a szomszéd házon barna betoncserep van, a miénken pedig natúr kerámia lesz...

Na de lássuk, én hogy csináltam. Többféle szakmai magyarázat összevetése, és saját elgondolásom alapján a következőkre jutottam: „Alapeset” kiviteli tervet készítettem (vagyis a más eseteken még mindig élő engedélyezési tervet - 50-es léptékben), kicsit lecsupaszítva az egyes feleslegesnek tűnő kimutatásoktól, számításoktól. Továbbra sem készítek árazatlan költségvetési kiírást, hisz azt részletes építész és szakági kiviteli tervek nélkül nem is lehet. Az alaprajzot lecsupaszítva 200-as léptékben ábrázoltam a helyszínrajzon. A helyszínrajzot viszont szövegesen is, a hiánypótlásokra reagálva szájba rágós, színesen kiemelt, bekeretezett módon, részletesen felszereltem minden lehetséges magyarázó felirattal. Pl: „ez itt az építési hely” nyílazott felirattal mutatva az ezt egyébként már szaggatott vonallal körülhatárolt, méretezett területre. Vigyázz! A nézetrajzokról, helyszínrajzról is egyértelműen sík, vízszintes építési teleknél is javasolt feltüntetni felirattal ennek tényét - a hatóságnak egyértelműsítendő. Az építményérték meghatározása ugyanakkor nincs benne a rendeletben, de kéri. Az ÉTDR-felületen is meg kell adni! A műszaki leírás, benne a tervezői nyilatkozáttal, is szigorúan követte a rendelet pontjait. Aztán minden vélt szakmai alaposágom ellenére dobtak vissza úgy bejelentést, melynek indokolt hiánya több helyen - a tervezői nyilatkozatban, a műszaki leírásban, sőt a tervlapokon -, is szerepelt. Ilyenkor nincs mit tenni, újból meg kell tenni a bejelentést. Magam egy udvariasan magyarázó, de nem magyarázkodó méltóságával tettem meg ezt - sikerrel. A még nem létező szakági tervezők feltüntetése is kötelező volt. (De aláírásuk nem...) Persze, azt a hatósági tanácsot nem fogadtam meg, hogy üsse fel a névjegyzéket, és írjak be néhány nevet. Együttműködő kollégáimmal egyeztetve kerültek ők a tervekbe, többek között kihangsúlyozva, hogy: „a tervezési munkára megbízást nem kaptak, tervezési munkát nem végeztek, nevük feltüntetéséért anyagi ellenszolgáltatásban nem részesültek.”

A SZOMBATHELYI KOVÁCS SZÁLLÓ ÉS KÖRNYEZETE

10
TÉR

Vincze Csaba
okl. építészmérnök

Szombathely első világháború előtti két évtizede a virágzás ideje volt. Legszebb együttese e kornak a volt Kovács Szálló (később Hotel Savaria) és a vasútállomásról bevezető Széll Kálmán utca ide néző szakasza.

A szálló helyét eredetileg színháznak szánták, de a Nagyszálló is jelkép lett. Vida Artúr tervei szerint 1912-ben épült. Diákként még aludtam benne, majd láttam a felújítás nagy és alapos tervező munkáját. (Vasiterv, Fazakas Péter, Sellyei Gábor, Bloch Péter) Ma viszont fáj érte a szívem. Hetven szobájának a fele nem fürdőszobás, és nincs elég parkolója. Privatizációja nagy üzletnek tűnt, további két emeletet is terveztek rá, de „kiderült”, hogy szerkezete gyenge hozzá. Meg szükség sincs rá, és egyébként is: úgy jó, ahogy van. A város léptéke sem kíván itt nagyobb tömeget. Szerencsére védett, de persze ötletelni lehet... Ilyen ötlet volt az is, hogy bontsák le, hogy a vasútról látni lehessen a mögötte nagy felhajtással újraépített földszintes házakat. Így lehetne fejleszteni visszafele... A közeli parkolásra készült egy terv. Németh István terve-

zett kétszintes parkolót, az északi tömbbelsőbe. Csak az alapos régészeti feltárás történt meg, így évek óta gazos gödrök állnak a parkoló helyén. Így viszont nem üzemelhet egy mai szálloda vagy irodaház, csak pusztul, és anyagi értéke egyre kisebb. A művészi értéke nem, hisz szecessziós belső terei egyre értékesebbek.

A Kovács Szálló környezete szerencsésebb. Építésekor a Széll Kálmán utcát rendkívül igényesen alakították ki az 1900 előtti években. Jó arányú, teljesen közművesített, a vasúti pályaudvarról a városba vezetett. (Akkor még a villamos is járt rajta.) Az utca belső végét a MÁV Igazgatóság tömbje jelölte ki. Wälder Alajos tervezte, sajnos sikerült lecsupaszítani és emeletráépítéssel túldimenzionálni. A szálló mellett áll a volt Mezőgazdasági Hitelbank saroktoronyos palotája. (Tervezett homlokzata Szilágyi István városépítés történeti könyvének borítóját díszíti.) Az olimpiai bajnok építész Hajós Alfréd és társa tervezte, már „új” szecessziós építészeti divat szerint.

A szálló túloldalán a rangos Batthyányi-bérpalota áll (ma földszintjén OTP irodával). Id. Brenner János terve szerint épült. Vele szemben saroktoronyos, zárterkélyes lakóház, földszintjén üzletekkel.

A Széll Kálmán út további részén a 7. és a 9. sz. házakat

A volt Mezőgazdasági Hitelbank saroktoronyos palotáját Hajós Alfréd tervezte

Jobbról a Batthyányi-bérpalota

TÉR

az építésznek kiváló, üzletembernek nem szerencsés Szabovics Ottó tervezte. (Róla Melega Miklós mint elfelejtett építészről írt.) Része volt a múzeum tervezésében, de viszonylag korán elhunyt. E házak gazdag homlokzati díszítése közel harminc éve dicséri felújítóit. (Építés: Szabóné Fülöp Ida)

A 9. sz. házat közelebbről ismerem. 1945 előtt szintenként egy-egy lakás nyílt a két lépcsőházból. Az utcai oldalon nagy lakások voltak, és a lépcsőházból közvetlenül orvosi rendelő-váró is nyílt. Több igénycsökkentés során az egyik lépcsőház megszűnt, és típus-függőfolyosós lett a ház, szintenként öt-öt lakással. Eltűntek a gazdag gipszdíszítések, belső párkányok, szárnyas ajtók. A lakások is kisebbek lettek, bár a belmagasság 3,8 m maradt. Úgy vélem, nagy érték ugyan a homlokzat, de a nagy lakásokkal a tehetősek lakói is eltűntek. Ha a város nem „száll be” az újabb felújításokba, a nyugdíjas lakók nem tudják a szép homlokzatokat sem fenntartani.

A szemközti 4. sz. házban a pusztulás is látható, hullik a vakolat, a kémények kifagynak. Az emeletráépítés az utca térrányait rontja, egy földszinti portálszélesítés is előnytelen. Udvara részben elveszett, a város szociális intézménye használja. A Széll Kálmán út 11-es ház sarok-

ház, részben a Gyöngyösre néz, homlokzata a szomszédokhoz igazodik. Kopfensteiner, neves ácsmester háza volt. Földszintjén a Gyöngyös patakra néző kávéházat üzemeltetett nagy terasszal. Helyette ma lakások vannak, az utcára néznek boltok és egy kávézó. Vele szemben a másik Gyöngyös-parti ház volt a húsz éve közkedvelt Gyöngyös étterem épülete. Utolsó nagy vendéglátóját pár hete búcsúztatták a Jáki úton. Ez is erősen átalakított ház, földszintje kiadó.

A Gyöngyös patak túloldalán a Savaria múzeum jól ismert épülete áll. Előkertjében egy ma bezárt köz. W.C. van a terep alatt. Gondolom, nem volt gazdaságos fenntartani. A szorult helyzetben lévők és hajléktalanok sajnálhatják. 1900 körül jobban törődtek velük?

Az út túloldalán a 13. sz. ház is érdekesség. A kávéház-tulajdonos ácsmester magának építtette, Szabovics Ottóval tervezette. Homlokzati motívumai közel állnak a 7-es, 9-es és a 11-es házhoz, de már a belvárosi jelleg mellett a szabadon álló, emeleti-tornácos villahatás is érződik. A Gyöngyös-híd itt látható a mellvédjén a felírás: épült Éhen Gyula idejében. Egy időben az egységes, nagyvárosias, de lassan leépülő környezetével.

A Kopfensteiner-ház

A belvárosi jelleg mellett a szabadon álló, emeleti-tornácos villahatás is érzhető

AZ ÁRVÍZTÁROZÓTÓL A HARCSAPÖRKÖLTIG

„Az elégedett ügyfél
és a biztonságossá vált
település az igazi siker”

12
TÉR

Gombás Mónika

Kiemelkedő Mérnöki Munkáért Díjat vehetett át az első alkalommal megrendezett mérnökbálon Kovács István vízépítő mérnök. Leginkább tervezéssel szeret foglalkozni, de a kivitelezésből is kiveszi a részét. Azt mondja, mindig lelkiismeretesen ellátta a feladatát és a határidőkre is kényes volt, talán ez lehet az oka, hogy sosem kellett futnia a munka után, jött az magától is bőven.

Mi vonzotta a mérnöki pályára?

A Nagy Lajos Gimnázium nyelvi tagozatára jártam. A kötelező orosz mellett olasz nyelvet tanultam, és a tanárim azt hitték, ebbe az irányba megyek tovább. Én mégis Miskolcra jelentkeztem a Nehézipari Műszaki Egyetem bányamérnöki szakára. A négyes matematika-érettségi miatt elment a kedvem a továbbtanulástól, és nem jelentem meg a felvételin. Kiesett egy évem, hát bevonultam katonának két évre. Miután 1971 őszén leszereltem, a következő évben jelentkeztem a Budapesti Műszaki Egyetem építőmérnöki karára. Hat év kemény tanulás következett, közben napi nyolc órában dolgoztam a Gyöngyösméti Társulatnál. Először földmérés-sel foglalkoztam, aztán tervezési munkákat is kaptam. 1976-ban a tervezési csoport vezetőjének nevezték ki. Az egyetemen az alapozó tantárgyak után az útépitéstől a vízellátás-csatornázáson keresztül a vízépítési műtárgyépítésig mindennel foglalkoztunk, ami egy építőmérnök feladata. Az utolsó két évben szakosodtunk, én vízépítést választottam, mert mindig szerettem a természetet, és itt sokat kell terepen lenni. 1978-ban diplomáztam, maradtam a társulatnál, ahol leginkább tervezéssel foglalkoztam, de a kivitelezéssel is folyamatosan kapcsolatban voltam. Ez azért volt jó, mert a

saját munkáinkat tudtuk végigvinni a megvalósításig. 1994-ben rövid ideig a vízügyi igazgatóságon dolgoztam, majd még abban az évben egy volt kollégámmal megalapítottuk a Vízéptek Bt.-t.

Ami azóta is sikeresen működik. Mi az ön asztala?

Amikor még csak ketten voltunk a cégben, jobbára kisebb kivitelezési munkákat tudtunk vállalni bérgépekkel. Ma már 12 főt foglalkoztatunk, túl nagy céget soha nem akartunk. A nyereségből folyamatosan gépesítettünk, vannak teherautóink, földmunka- és mélyépítőipari gépeink. A kollégám a kivitelezésért felel, az én dolgom a tervezés, az elméleti munka áll hozzám közelebb. Persze most is kimegyek terepre, főleg, ha saját tervezésű munkánk kivitelezésén dolgozunk.

Akad a megbízások között olyan, amelyet különösen szívesen vállalt el?

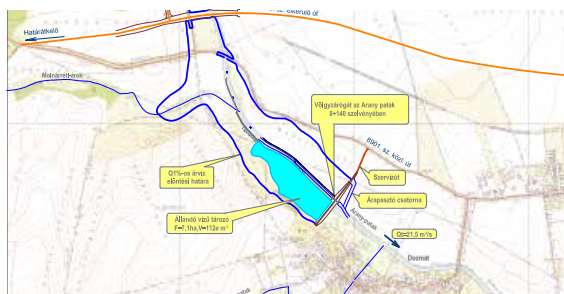
Kezdetben a társulatnál sok hidat terveztem, mert szerettem a talajmechanikát, alapozást, vasbeton szerkezeteket. Később végeztünk folyó- és patakszabályozást, szennyvíz- és csapadékcatorna-tervezést és vízvezeték-tervezést, építést. A 80-as években sok mezőgazdasági vízrendezést, drénezést terveztünk. Ezek között felüldülést jelentettek a völgyzárógátas tározók tervezései. Ezek között a legjelentősebb Csepregen a Boldogasszony-patakon létesített árvízi tározó volt, amelyet jelenleg halastóként is hasznosítanak. A völgyzáró gát tervezését első nekifutásra nem is vállaltuk el, annyira rossz volt az altalaj. Végül érdekes megoldást találtam ki, amivel a gátalapozást meg lehetett oldani viszonylag kisebb költséggel, kavics rácsra támaszkodó töltéssel. A rendszerváltás után a szennyvízcsatorna-rendszerek tervezése volt a legfőbb tevékenységünk, mivel egy időre más jellegű munkák nem voltak. Aztán sok csapadékvíz-elvezető csatornarendszerről készítettem tanulmánytervet például a kőszegi kistérség teljes terü-

letére, Sárvár város területére, Szombathelyen a Perinttől nyugatra eső részen. Ezek viszonylag nagy feladatok voltak, fel kellett mérni a meglévő csatornákat, megfogalmazni a javaslatokat, lehatárolni a vízgyűjtő területeket, meghatározni a vízhozamokat. Végeztünk rekultivációs munkát is, például a Kerca patakánál – próbáltuk helyreállítani azt, amit a 70-es években elrontottak. Ezzel újra életre keltek a holtágak. Megterveztem a dozmati tározót is, de a rajzok hosszú ideje a fiókban vannak. Miután a 2014-es áradás megmutatta, hogy az Arany-patak mekkora árvízveszélyt jelent, újra elővették a tervet, és úgy tűnik, hamarosan megvalósulhat. Az igazi szerelem a tavak tervezése maradt, ha ezzel kerestek meg, soha nem mondtam nemet.

Mitől sikeres egy vízépítő mérnöki munka?

Nem mindig látványos munka a miénk, legtöbbször a felszín alatt, vagy annak közelében dolgozunk. Sok település szenvedett a csapadékvíz elöntésektől, de ha jól terveztünk, a probléma megszűnt. Ez egy kis siker. Az utóbbi években ismét szélsőséges csapadékok fordulnak elő, ott is jelentkeznek problémák, ahol 50 évig semmi gond nem volt. Úgy gondolom, a jövőben a csapadékvíz-elvezetés, záportározók, vízkár-elhárítási tervek adhatnak munkát a vízépítő mérnököknek. Siker a megbízó elégedettsége is, amire mindig törekedtem.

A dozmati árvíz tározó tervei még megvalósításra várnak

Hogyan fogadta a díjat?

Több mint negyven év tervezői munka áll mögöttem, nem vártam érte elismerést, de jól esett. Az ismerőseim közül sokan gratuláltak, szerintük megérdemeltem. A mérnökből miatt nagyobb nyilvánosságot kapott a dolog a korábbiaknál. Próbáltam mindig lelkiismeretesen elvégezni a feladatomat, tartani a határidőket. Amiket tervezem, azokat jórészt a megvalósításig végigkövettem, a visszajelzéseket hasznosítottam. Ritkán futottam munka után, azok legtöbbször megtaláltak.

Nem érzi néha úgy, hogy itt a pihenés ideje?

65 éves vagyok, szeretnék már kicsit visszavenni, de még most is keresnek olyanok, akiknek korábban dolgoztam. És van olyan munka, amire nem lehet nemet mondani. Van egy telkem Felsőcsatárban, ahová szőlőt, gyümölcsfákat telepítettem, oda vonulok vissza az íróasztal mögül. Korábban megyei bajnokságban sakkoztam és pingpongoztam is, de már abbahagytam. Az igazi hobbim azonban 1982 óta a horgászat. Szeretem a vadvizet, kedvenc helyem a Pinka, a Rába, de szívesen látnak horgászok azokon a tavakon is, amiket korábban terveztem. Leginkább süllőre, csukára, harcsára horgászok. Mivel a passzírozott halászlé túlságosan időigényes, legtöbbször sült vagy pörkölt lesz a halból, ez gyorsabban elkészül és ugyanolyan ízletes. A horgászatot nyugdíjasként még sokáig szeretném gyakorolni.

A Boldogasszony-patakon létesített tározó is Kovács István munkája

VAS MEGYE TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSÁNAK 25 ÉVE

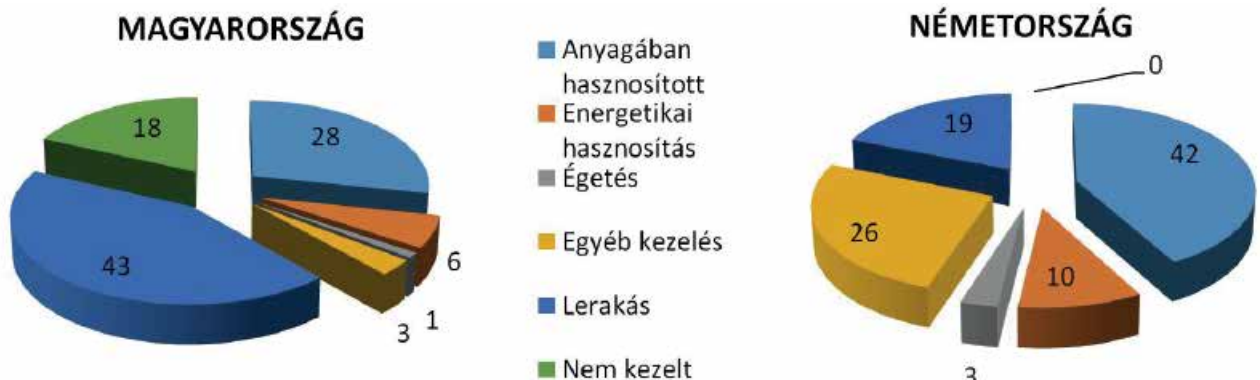
Déri Lajos

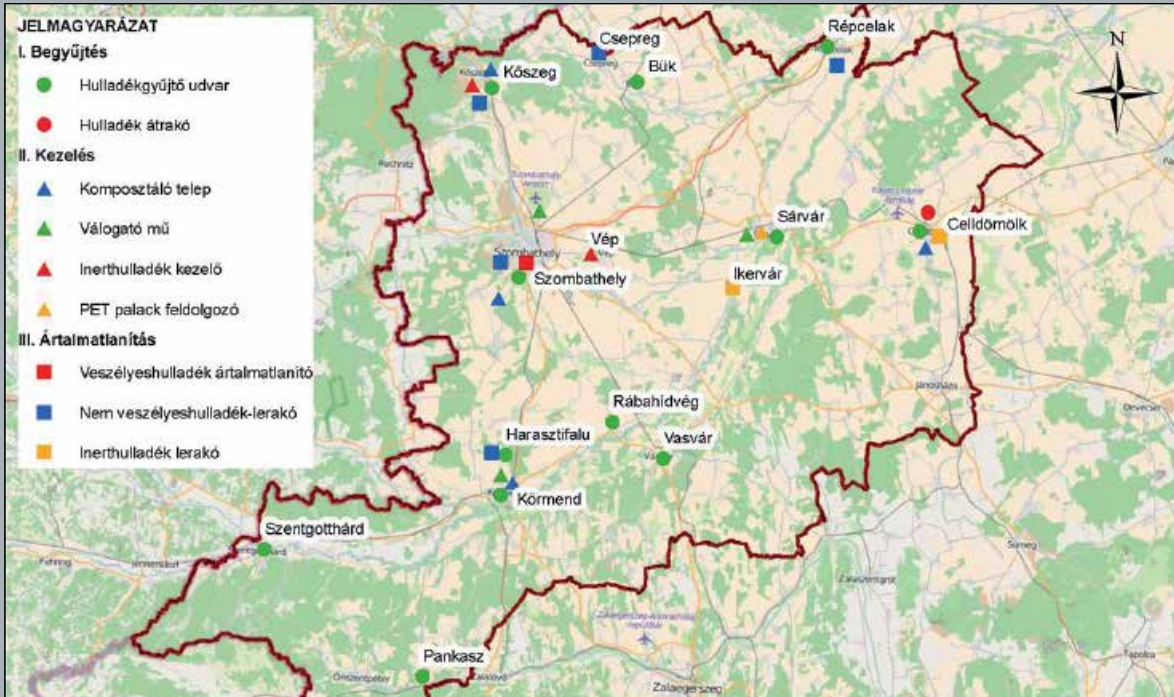
okl. építőmérnök

Múlt év végén újabb létesítményekkel és eszközökkel bővült megyénk hulladékgazdálkodási rendszere. A Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás 2,77 milliárd Ft összegű beruházása keretében elkészült egy 8.500 t/év kapacitású hulladékválogató mű Szombathelyen, a meglévőkhöz kívül több településen hulladékgyűjtő udvar épült. Hulladékszállító járművek kerültek beszerzésre, a Társuláshoz csatlakozó települések lakossága a szerves hulladéknak a keletkezés helyén történő kezeléséhez komposztládákat igényelhetett. Folytatódtak a megye egykori szeméttelpeinek korábban megkezdett rekultivációs munkái is, melyek újabb 12 helyszínen valósultak meg.

A megye hulladékgazdálkodási rendszerének kiépítése közel 25 éve kezdődött. A rendszerváltás után az országban elsőként megyénkben épült műszaki védelemmel ellátott települési hulladéklerakó. Ezután rövidesen kiépült a teljes megyét ellátó nem veszélyeshulladék-lerakó

hálózat. A 2000-es évek elejére a megye háztartásaiban keletkező települési szilárd hulladékot műszaki védelemmel ellátott lerakókba helyezik, melyek közül kettőben a depóniagáz is kinyerésre és hasznosításra kerül. A települési hulladékok lerakással történő ártalmatlanítása csak az első – egyik legfontosabb – lépcsője volt a rendszerváltás után induló korszerű hulladékgazdálkodásnak, az irányelv hamarosan a hulladékkal való tényleges „gazdálkodás” lett. Országosan szintén az elsők között Szombathelyen zöldhulladék komposztáló, hulladékgyűjtő udvar épült, bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés. A kezdetektől máig az anyagában hasznosítható hulladékok begyűjtési rendszere gyakorlatilag kiépült. A hulladékgyűjtő udvarokon a lakosságnál keletkező veszélyes-, és kisebb mennyiségben az inert hulladék átvételére is lehetőség van, a szervezett lomtalanítási akciókra sem kell várni, az udvarokon ezek folyamatos átvétele is biztosított. A szelektív hulladékoknak a hulladékgyűjtő szigetekén történő elhelyezésén túl több szolgáltató bevezette a házhoz menő, úgynevezett „zsákos gyűjtés” rendszerét. Az így begyűjtött, anyagában hasznosítható hulladék a meglévő hulladékkezelő művek mellett, a most átadott

létesítményben tisztító válogatásra, majd bálázásra kerül. A megyében több településen lehetőség van az inert hulladék lerakással történő ártalmatlanítására.

Egy 2002-es országos felmérés a rendszerváltás előtti időszakból a megyében mintegy 150 műszaki védelem nélküli szeméttelpet regisztrált. A Környezetvédelmi és Természetvédelmi Hatóság 103 helyszínre megállapította, hogy azok nem jelentenek kockázatot a környezetre, és a természetes folyamatok „tájba illesztették” az egykori lerakót, így mesterséges beavatkozás nem indokolt. A többi esetben egy- vagy két ütemben végrehajtott rekultivációra volt szükség. Eddig a lezáró szigetelő réteg kialakítása 30 helyszínen történt meg. Itt utógondozásra, és ennek keretében a lerakók környezetre gyakorolt hatásának megfigyelésére, a talajvíz minőségének ellenőrzésére és kiértékelésére van szükség. További 17 lerakó lezárása még pénzügyi forrásra vár.

A megye térképen összefoglalóan bemutatjuk a mai napig kiépített hulladékgazdálkodási rendszer létesítményeit, valamint a rekultivációval érintett hulladéklerakókat.

A múlt évben megvalósult létesítmények használatba vétele ugyan megtörtént, de a rendszer üzemeltetőjének, vagy üzemeltetőinek kiválasztása a megvalósulás időszakában bekövetkezett jogszabályi változások miatt még folyamatban van. A végleges döntés a közeljövőben várható.

A szombathelyi hulladékválogató mű és üzemirányítási épület

Az alábbi kördiagramokon bemutatjuk az országosan keletkező települési szilárd hulladék mennyiségét, valamint a hulladékkezelés, ezen belül az anyagában hasznosított, égetéssel, energia kinyeréssel és egyéb módon kezelt, illetve a lerakással ártalmatlanított hulladék jelenlegi arányát. Az ábrából kitűnik, hogy az Európai Unió fejlett tagállamaihoz képest (például Németország) hazánkban magas a hulladéklerakás aránya, és alacsony az anyagában hasznosított, vagy energiakinyerésre felhasznált hulladék mennyisége, valamint még mindig jelentős a kezeletlen hulladék hányada.

A hazai fejlesztések fő iránya a lerakással ártalmatlanított hulladék mennyiségének jelentős csökkentése pl.: mechanikai-biológiai hulladékkezeléssel, a magas fűtőértékű hulladék energetikai hasznosításával, valamint az anyagában történő hasznosítás volumenének növelése. Az elmúlt 25 év alatt nagy fejlődésen ment át az ágazat, de az előbbi összehasonlításból megállapíthatjuk, hogy ezen a területen is lesz még elvégzendő feladat a lemaradások csökkentéséért.

Vas megye rekultivációval érintett települései

A SZOMBATHELYI INTERMODÁLIS CSOMÓPONT

16
TÉR

Tóthné Temesi Kinga
okl. építőmérnök

„Az intermodalitásra szervezett városi közlekedés ki-tüntetett helye, kulcseleme a csomópont. A használók számára az átszállás az egyik legriasztóbb utazási mo-zzanat. A hátrány előnnyé fordítható, ha az átszállás nem a kényelmetlenség és a kiszámíthatatlanság, hanem a minőségi kiszolgálás és a megbízhatóság hordozója, ha az eszközváltás „sebességváltás” is, ha az átszállás nem idővesztés, hanem időnyerés, mivel a használó napi „ügyeinek” intézésével köthető össze. Az intermodális csomópontok mindezek révén városfejlesztési pólussá is válhatnak.” Ezen bevezető gondolatokat idézve köszön-tötte Tóth Tibor - a MUSTRA állandó levezető elnöke – a meghívott vendégeket és a hallgatóságot.

A MUSTRA most rendhagyó módon kerekasztal beszél-getéssel indult, ahol a Szombathelyi Intermodális Cso-mópont megvalósulásában közreműködő partnerek is-mertették a projekttel szembeni elvárásait, a tervezési diszpozíciót. A GYSEV Zrt. képviselőjében Németh Béla, a GYSEV Zrt. projektmenedzsere, az Északnyugat-magyar-oroszági Közlekedési Központ Zrt. részéről Derdák Mikós üzemeltetési főigazgató, Szombathely MJV Önkormány-zatának képviselőjében pedig Szakály Szabolcs a Város-fejlesztési Kabinet osztályvezetője fogadta el a MUSTRA felkérését. A tervező konzorciumot Horváth Lilla (Út-teszt Kft.) Schimmer Erzsébet (TRENECON Kft.) képviselte.

A résztvevők megismerhették a GYSEV IKOP forrásból fi-nanszírozandó induló és tervezett fejlesztéseit, Szombat-hely vasútállomás és a Szombathely – Kőszeg vasútvonal korszerűsítésének terveit, az Ady téri autóbusz állomás Éhen Gyula térre való áthelyezésének koncepcionális elképzeléseit, kapcsolódó úthálózati fejlesztéseket, a Szombathelyi Intermodális Csomópont előkészítésének előzményeit. A mostani tervek (RMT) versenyeztetése 2012 évig nyúlik vissza, és csak 2015 augusztusában zárult le. Az elképzelések valóra váltásakor mindvégig

A MUSTRA ezévi nyitó rendezvényének témájául Szombathely tervezett intermodális csomópontját választotta. A nagy érdeklődésre való tekintettel a helyszín most ismét a MÁV Igazgatóság volt. Egy intermodális csomópont alapvető célja a belváros közúti forgalmának tehermentesítése, egyes városrészek összekötése, új kapcsolatok létesítése. Az IMCS kialakításánál elsődleges szempont a városfejlesztési és településképi összefüggések összhangjának megteremtése.

tekintettel kellett lenni a finanszírozás feltételeire, ami azonban erősen kihatással volt a választható műszaki megoldásokra is. Többek között a finanszírozási korlátok miatt kellett lemondani a térszint alatti parkoló lemeztől is, melyet szakmailag a tervező továbbra is megfontolásra ajánl, hangzott el nyomatékosan a délután során többször is. Mérföldkőnek tekinthető az intermodális csomópont megvalósíthatóságának vonatkozásában, hogy Szombathely MJV Közgyűlése által elfogadott, az EU által letesztelt, finanszírozásra váró terv áll rendelkezésre.

A kerekasztal beszélgetést követően rövid tervismerte-tésre került sor. Az intermodális csomópont a Vasút utca – Semmelweis utca – Nádasdy utca – Szelestey L. utcai lakóépületek mögötti területen került kialakításra. Városi elképzeléseknek megfelelően, az Éhen Gyula téren városi tér kerül kialakításra, az intermodális csomópont-hoz kapcsolódó K+R, B+R, autóbusz leszállóhely, továbbá

Az intermodális csomópont a közérdeklődésre számot adó aktuális téma

taxiparkoló kialakításával. A vasútállomás felvételi épületéhez, illetve a vasúti vágányokhoz való közvetlen kapcsolatot biztosítja a tervezett kialakítás. A helyszínrajzi kialakítás lehetővé teszi, hogy a helyi és helyközi buszok között jelentkező jelentős utasáramlás a lehető legközelebb kerüljön egymáshoz, ugyanakkor mindez a vasúti felvételi épület közelében alakul ki, egymásnak szerves részét alkotva. A hosszabb idejű buszok tárolására kialakított buszparkoló kialakításával lehetővé válik, hogy az intermodális csomópont városközpont felőli területe a lehető legkisebbre zsugorodjék, teret engedve ezzel a terület városi szempontból előnyösebb hasznosíthatóságára. A kialakítás közlekedési szempontú, nem tartalmaz kereskedelmi létesítményeket.

Az intermodális csomópont felvételi épülete, az Éhen Gyula tér északi oldalán lévő lakótömb mellett, annak északi oldalán kerül kialakításra, ahova a tervezett gyalogos-kerékpáros aluljáró közvetlen kapcsolatot biztosít a vasúti vágányokkal. A tervezett felvételi épületben vasúti és buszjegyek árusítására is lesz lehetőség.

A tervezett buszpályaudvar helyet biztosít 29 db szóló és 4 db csuklós indulóállásnak, ezen kívül további 3 db szóló busz parkolásának. A buszpályaudvar megközelítése a tervezett Semmelweis utcai körforgalomból és a Vasút utcáról egyaránt biztosított. A 66 db parkoló számú (51 db szóló, 15 db csuklós busz) hosszú idejű busztárolás a Söptei utcában kerül elhelyezésre, a volt laktanya területének déli oldalán, az intermodális csomóponthoz legközelebb eső területen, a Semmelweis I. utcától mintegy 600 méterre.

A 166 + 6 férőhelyes térszínen elhelyezett személygépkocsi parkoló az autóbusz pályaudvar bal oldalán került kialakításra.

A tervezői ismertetést követően a hozzászólások időnként az indulatokat is felhozták a hallgatóság egyes tag-

jaiból, amely azt erősíti, hogy az intermodális csomópont a közérdeklődésre számot adó aktuális téma. A hozzászólások között észrevételek hangzottak el a gyalogos felületek kialakítására, több vélemény elhangzott a gyalogos aluljáró megfelelő helyének kiválasztására, a környező utcák forgalomműködésének várható hatásaira. Összességében elvárásaként fogalmazódott meg, hogy a terv ne csupán a mai kor igényeinek feleljen meg, hanem hosszútávon legyen képes kiszolgálni a jövő generáció igényeit.

A tervezők válaszából kiderült, hogy a továbbtervezés során a részlettervek kidolgozásakor az elhangzott észrevételek figyelembe vételére még lesz lehetőség, hiszen a bemutatott terv mindösszesen a finanszírozás megszerzéséhez szükséges megvalósíthatósági tanulmány. A továbbtervezés üteme ugyancsak a későbbi pénzügyi lehetőségek függvénye.

Az érkező előadás sok érdeklődőt vonzott

BÁLI

VISSZANÉZŐ

18
TÉR

Takács András
okl. építészmérnök

Véget ért a báli szezon. Itt vannak a nagybőjti napok, „a mértékletesség erényének cselekedete”, melynek „célja a lélek fölemelése a testi vágyak megfékezésével”.

Ám előtte itt volt a farsang, a vidám lakomák, bállok, mulatságok ideje. A farsang csúcspontja – a farsang farka, ami valójában télbúcsúztató is – az utolsó három nap, a legnagyobb mulatságok ideje.

Nem véletlenül ennek a napnak az előestéjén rendezte meg kamaránk rendhagyó bálját, a 24 órán át tartó Vas Megyei Műszaki Bált, amelyet 33 évvel ezelőtt rendeztek meg

először. A rendezvénynek hagyományosan a kőszegi Hotel Írottkö adott otthont. A déltől délig tartó mulatság elfeledtette a napi gondjainkat, felhőtlen szórakozást nyújtott mindenkinek. Az ország minden részéből érkeztek vendégek - Budapesttől Debrecenig. Volt kötélugró csoport, fergeteges bűvész, tombola, de mindenekelőtt sok-sok zene és tánc. A mindig svédasztalos ételek, italok minősége és mennyisége sem hagyott kívánni valót. A legjobb, hogy a többi vasi bállal ellentétben itt nem kellett taxit keresgélgni, vagy hazabotorkálni gyalog, egyszerűen felmentünk a kényelmes szobánkba, másnap reggel pedig finom reggeli várt bennünket frissen facsart narancslével.

A Vas Megyei Műszaki Bál méltó kezdete volt a farsang csúcspontjának, a farsang farkának.

AZ I. VASI MÉRNÖKBÁL

Gombás Mónika

Első alkalommal rendezett önálló bált a Vas Megyei Mérnöki Kamara. A jeles eseménynek a Weöres Sándor Színház Krúdy Klubja adott otthont.

A pezsgős vendégfogadás után Börleszk című latin műsorukkal a Savaria TSE táncosai nyitották az estet, majd a köszöntők és a kamarai kitüntetések átadása után Jordán Tamás, a színház igazgatója, – aki nem mellesleg földméről mérnök diplomával is rendelkezik – lépett színpadra,

19
TÉR

Széllé szembe című, stand up előadásával szórakoztatta a mintegy 120 fős közönséget. A folytatásban Szabó Tibor színművész énekelt zenekarával, végül a Galaxy Tánczenekar játszott az aulában hajnalig báli muzsikát. A tombolasorsoláson az értékes nyeremények mellett szellemes ajándékok is gazdára letek.

Horváth Imre Béla Bodányi Ödön Díjat, Kiss István Kiemelkedő Mérnöki Munkáért Díjat, Kovács István Kiemelkedő Mérnöki Munkáért Díjat, Tóth Tibor Kiemelkedő Mérnöki Munkáért Díjat kapott munkájának elismeréseként.

„REPÜLŐK ÚTJA” SZOMBATHELYEN

(A szándék: Nyomot hagyni)

20
TÉR

Czeiner Gábor
okl. építészmérnök

Tavaly centenáriumi ünnepség volt Szombathelyen. 1915-ben hoztak létre a város ÉK-i határában elterülő Nagyréten, a korábbi 11-es huszárezred által felhagyott lovassági gyakorlótéren, az Osztrák-Magyar Monarchia, Gorizia (Görz)-ből áttelepített Légjáró Csapata számára repülőteret. Ez a terület azóta is kisebb-nagyobb megszakításokkal szolgálja hol katonai, hol polgári, hol sport célú repülőszerkezetek levegőbe jutásának, onnan történő visszatérésének, ezek kiszolgálásának lehetőségét.

Az elmúlt száz év alatt tömérdek mennyiségű esemény történt itt. Rengeteg légjáró ember taposta gyepszőnyegét, hasította levegőjét. Közülük számos ismert név, a magyar és az egyetemes repülés történetéből mind a mai napig s remélhetőleg még továbbra is. Mondhatnám a centenáriumi ünnepségsorozat indította el bennem a gondolatot, de nem mondom, mert ez így nem igaz. Ez az esemény csak katalizátorként hatott. Korábban jártamban-keltemben, itt Európában, de Amerikában is – mint a Nemzetközi Oldtimer Vitorlázórepülő Egyesület tagja – irigykedve, de kalaplevéve adóztam látva azt a megbecsülést, amivel az adott repülőterek környékén, szinte lépten-nyomon találkozott az ember az ezt a tevékenységet űző emberekkel, magát a tevékenységről elnevezett utcákkal, közterületekkel, emléktáblákkal, esetenként szobrokkal is. Nem hagyott nyugodni a gondolat, folyton motoszkált bennem.

Ez a város becsüli múltját, hőseit. Emlékművet állítottak a 83-as gyalogezred harcosai emlékére, a 11-es Huszárok emlékét utcanév őrzi hajdani laktanyájuk előtt.

Méltó lenne hasonló módon megemlékezni egy száz éve létrehozott repülőtevékenység és az ezt ilyen-olyan formában művelőkről is. Nyomot hagyni róla, róluk. Előzetes szóbeli bátorítás után vettem a bátorságot – s egy mély lélegzetet – s a gondolattal levélben fordultam városunk első emberéhez dr. Puskás Tivadar Polgármester Úrhoz.

Részlet levelemből:

„...mi, szombathelyiek egy rendkívül nagy értéknek vagyunk tulajdonosai, de ennek alig, szinte semmi jelével nem találkozunk a városban, csak az egyre fogyó idősebbek emlékezetében. Az elmúlt 100 év rendkívül gazdag a repülőtér történelmi eseményeiben. Szerencsére vannak megszállott kutatók, akik kezdik feldolgozni a múltat. (Czirók Zoltán, Kosztolánczy Tibor, Révész Tamás és még mások). Sajnos ezek az anyagok viszonylag csak szűkebb körhöz jutnak el, csak a megszállottak ismerik. Az előbbieik értelmében – kéréssem, szándékom, vágyam körvonalazódik – azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulnék T. Polgármester Úrhoz, aki maga is belekóstolt ennek a tevékenységnek gyönyörűségébe, szíveskedjen, szíveskedjenek kezdeményezni, bármilyen formában ennek – szó szerint – közkinccsé tételét. Ez lehetne szobor, plakett, dombormű, de leginkább közterület (tér, út, park stb.) elnevezés kívánczna leginkább. Annak ellenére, hogy kiemelkedő személyiségekkel is rendelkezünk, én mégis inkább a tevékenységet, annak fogalmát emelném ki.

„...ha közterület elnevezést célozhatunk meg, úgy a Söptei úti körforgalomtól a Metro Áruház előtti körforgalom közé eső útszakasznak adnám a „Repülők Útja” elnevezést.”

Levelemre Polgármester Úr válasza 2015. december 29-i dátummal érkezett, a benne foglaltak nagy-nagy örömmel töltötték el.

„...tájékoztatom hogy a Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 2015. december 10-i ülésén úgy határozott, hogy az É-i elkerülő útnak a Metro Áruház előtti körforgalomtól a Söptei úti körforgalomig tartó szakaszát (azaz a Szombathely 1695/6 hrsz-ú valamint a Szombathely 2008/3 hrsz-ú országos közutat és a Szombathely 2005/2 hrsz-ú közutat együttesen) „Repülők Útja”-nak nevezi el.

Városunkban így már közterület is őrzi a 100 éves repülőtér emlékét. Javaslátát köszönöm dr. Puskás Tivadar polgármester.”

Köszönő válaszból vett idézet:

„...Tisztelt Polgármester Úr!

Úgy érzem kötelességem köszönetet mondani Önnek, úgy a magam, mind Szombathely valamennyi repülést szerető és támogató polgára, s talán nem túlzás, az egész magyar repülőtársadalom, valamint, talán mondhatom – mindazok nevében is, akik ezt már nem tudják megtenni. Kérem, adandó alkalommal szíveskedjék köszönetemet tolmácsolni mindazoknak, akik a gondolatot támogatták és eredményre vitték. Harangozó Bertalan Kormány megbízott Úrnak, akit szintén támogatóink közt tudhattunk, valamint Szombathely Megyei Jogú Város Képviselőtestülete valamennyi tagja számára. Tisztelettel és köszönettel: Czeiner Gábor okleveles építészmérnök, sportrepülő.”

A Söptei úti körforgalom és a Metro Áruház előtti körforgalom közé eső útszakasz

EGY ÉLET UTÓIRATA...

**Búcsú Molnárné
Feldhoffer Edittől**

GAÁL FERENC EMLÉKÉRE

(1929 – 2015)

22
TÉR

Hogy telik az idő.

Már több mint öt éve, hogy valamikor zsongó irodája üresen áll, Ő pedig elvonult a mindennapjainkból. Ezért talán sokan nem is tudjátok, hogy Molnárné Feldhoffer Edit, ahogyan ő szerette Editke, csendesen végérvényesen távozott, szinte észrevétlenül hagyott itt minket és mindent. Egyszerűen, szűk családi körében temették el, ahogyan minden bizonnyal Ő is szerette volna. Békességre vágyott és végre békességet talált a hosszú és nehéz út után, idő előtt, fiatalon. Ki is volt Ő? Mindenek előtt két gyermekét szerető ANYA, munkatársunk, barátunk. Fáradhatatlan kolléga, aki halkán, elvonultan, de hihetetlen kitartással, energiával, emelt fővel küzdött és dolgozott szinte az utolsó napig. Asztalán talán még most is ott van az utolsó, befejezetlen munka. Pausz papíron, ceruzával, tussal, ahogyan azt az ő, számítógép nélküli korosztálya tanulta. Szerkesztve, mindent összenézve, jól kigondolva, precízen. Nem késik már a határidővel, nincs több egyeztetés, változtatás, ez az utolsó, végérvényesen befejezetlen feladat maradt. Nincs több.

Elment.

De nem tűnt el nyomtalanul, mert életével meg is ajándékozott bennünket. Hogy mit kaptunk Tőle? Kitartást, akaratot, optimizmust, hogy mindig van tovább. És Editke is tovább ment, máshol jár már, de mi lássuk magunk előtt vidám mosolyát, emlékezzünk rá, ha Velemben járunk, csengjen fülünkbe optimista hangja, mert van mit tanulnunk Tőle: Tudod, jobban vagyok, egy kicsit jobban, minden nap egy kevéssel jobb. Jobb. Jobb. Jobb....

*Rózsa Erzsébet
okl. építészmérnök*

Kiváló mérnök volt és igazi vasi, őrségi ember. 1953-ban kapta meg építőmérnöki diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetemen. Évfolyama legjobb képességű hallgatói közé tartozott, aztán kiváló gyakorlati mérnök is lett, sokunk tanítója és példaképe. Egyetlen munkahelye a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság volt, ahol

végigjárta a ranglétrát a beosztott mérnöktől az igazgatói pozícióig, és 14 évig vezette az igazgatóságot. Nagy dolgokat alkotott. Már irányító pozícióban dolgozott az 1965-ös nagy Vas megyei árvíz idején, és ezt követően aktív részese volt a megye első árvízvédelmi rendszerei létrehozásának. A falvak, városok lakóit sok helyen azok a töltések, gátak védik, melyek az ő szakmai munkáját dicsérik. Talán ma már kevesen tudják, hogy a Hársas tó és a Himfai-tó is mesterséges létesítmény, melynek megálmodói közt meghatározó szerepe volt. A szombathelyi téglagyári agyaggödör az ő kezdeményezésére és irányításával alakult át gyönyörű Csónakázó-tóvá, és lett a város ékessége, zöld szíve. Aktív részt vállalt Vas megye településeinek egészséges ivóvizet adó vízműveinek létrehozásában is. Legszűkebb pátriájában, az Őrségben is maradandót alkotott a meliorációs program szervezésével. A vízügy iránti elkötelezettségét az is mutatja, hogy mindkét fia követte példáját, mindketten vízépítő mérnökök lettek.

Gaál Ferenc nemcsak kiváló mérnöknek, de nagyszerű embernek is bizonyult. Tanította fiatal munkatársait, önzetlenül adta át tudását a pályakezdőknek. Kollégáit mindig elsősorban embernek tekintette, és csak ezt követően munkavállalónak. Hiányozni fog tudása, egyénisége, tisztessége.

Igazgató Úr nyugodj békében! Isten Vele!

*Nádor István
a Vas Megyei Mérnöki Kamara elnöke*

MÉRNÖK KUPA - KÖVÉR JÓZSEF

SAKK EMLÉKVERSENY

 23
TÉR

Gombás Mónika

Tizedik alkalommal rendezték meg a közelmúltban a hagyományos sakktornyt, amellyel Kövér József is emlékezik.

A versenyen tíz meghívott mérnök sakkozó vett részt, körmerkőző rendszerben 30-30 perces játszmákban dönt el a kupa sorsa.

Jubileumi sakktorna

TÉR ■ a Vas Megyei Építész Kamara és a Vas Megyei Mérnöki Kamara közös lapja ■ Alapította: a Vas Megyei Építész Kamara ■ Alapítás éve: 2004
Megjelenés: kéthavonta 300 példányban ■ Az újságban megjelenő adatok valóságtartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget.
Főszerkesztő: Gombás Mónika ■ a szerkesztőbizottság elnöke: Vincze Csaba, társelnöke: Tóthné Temesi Kinga ■ a szerkesztőbizottság tagjai: Ábrahám Ferenc, Balogh Péter, Czeiner Gábor, Horváth Gyula, Vladimir Kiss Albert, Lakosi Ilona, Dr. Németh István, Takács András, Válinth Attila ■ Címlapon: A szombathelyi székesegyház (Fotó: Mészáros Zsolt) ■ Hátsó borítón: II. Lipót halotti ravatala a bécsi Stephansdom-ban 1792-ben Melchior Hefele tervei szerint
Arculattervezés: Yellow Design ■ Tördelés, nyomdai előkészítés: Dpix Kft. ■ Nyomdai munka: Yeloprint Kft. 9700 Szombathely, Géfin Gyula utca 11-13.
Ügyvezető igazgató: Dávid Péter ■ Terjesztés: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara ■ Hirdetésfelvétel: Vas Megyei Építész Kamara, 9700 Szombathely, Thököly Imre utca 14. tel: +36 94 312-461, mobil: +36 30 3014 149 vmtek@freemail.hu, Vas Megyei Mérnöki Kamara, 9700 Szombathely, 11-es Huszár út 40. tel: +36 94 342-120 info@vasimmk.hu ■ Kiadja: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara ■ Felelős kiadó: Ábrahám Ferenc, a Vas Megyei Építész Kamara elnöke ■ ISSN: 2064-9215

